

Co-funded by
the European Union

SAĞIR SÜRÜCÜLER TRAFİK VE SÜRÜCÜ EĞİTİMLERİNDE İŞARET DİLİ

**MODÜL:
5. GEÇİŞ HAKKI**

**ETKİNLİK:
5.3. YAYALARIN VE DİĞER YOL KULLANICILARININ
GEÇİŞ HAKKI**

**Co-funded by
the European Union**

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

"Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak burada ifade edilen görüş ve düşünceler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Ne Avrupa Birliği ne de EACEA bu görüşlerden sorumlu tutulamaz."

This document has been prepared as free learning and teaching material (Open Educational Resource) and is published under the Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International license. To view a copy of this license, visit:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Bu belge, ücretsiz öğrenme ve öğretim materyali (Açık Eğitim Kaynağı) olarak hazırlanmıştır ve Atıf-Ticari Olmayan-AynıLisanslaPaylaş 4.0 Uluslararası lisansı altında yayınlanmaktadır. Bu lisansın bir kopyasını görüntülemek için aşağıdaki adresi ziyaret edin.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Deaf Drivers

Co-funded by
the European Union

SAĞIR SÜRÜCÜLER
2024-1-TR01-KA220-ADU-000246729
“Sign Language for Traffic and Driver Trainings”

FAALİYET ŞABLONU

Modül	Modül 5: Geçiş Hakkı öğretim modülü (A.3.6.)
Faaliyet adı	Etkinlik 3: Yayaların ve diğer yol kullanıcılarının geçiş hakkı (Etkinlik 5.3.)
Faaliyet özeti	Bu etkinliğin amacı, sürücülerin trafikte hangi araçların, yayaların ve diğer yol kullanıcılarının geçiş hakkı veya geçiş önceliğine sahip olduğunu öğretmektir. Geçiş hakkı, özellikle kavşak ve yol bağlantılarında, geçiş üstünlüğü olan araçlar dışındaki araçlar arasın geçiş önceliğın kullanılması üzerine durulmuştur.
Konular	Bu etkinlikte aşağıdaki konular ele alınmıştır. 5. Geçiş hakkı 5.3. Yayaların ve diğer yol kullanıcılarının geçiş hakkı 5.3.1. Yayaların geçiş hakkı 5.3.2. Bisikletlerin ve elektrikli skuterlerin geçiş hakkı 5.3.3. Motosikletlilerin geçiş hakkı 5.3.4. Engelli, yaşlı, çocuk ve hastaların geçiş hakkı
Yazar(lar)	Tarih: Versiyon:
Gözden Geçiren:	Tarih: Versiyon:

Etkinlik Senaryosu (Scenario of the Activity)

5. Geçiş hakkı

5.3. Yayaların ve diğer yol kullanıcılarının geçiş hakkı

Bir önceki eğitim etkinliğinde kavşaklarda geçiş hakkı konusu içinde, geçiş hakkı uygulanmasında özellikle kontrolsüz kavşaklarda diğer araçlar karşılaşıldığında nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrendik. Temel olarak önceki eğitimlerde vurgulanan geçiş hakkı kuralları, aslında yayalar dahil tüm yol kullanıcıları için de geçerlidir. Yayalar, geçiş üstünlüğü olan araçlara da geçiş hakkı vermek zorundadır.

Bu eğitimde, yayalar ve incinebilir yol kullanıcıları olarak tanımlanan bazı diğer yol kullanıcıların geçiş hakkı konusu üzerinde durulacaktır. Bazı yol kullanıcıları, fiziksel özellikleri, yaş grupları veya taşıt kullanma biçimleri nedeniyle kazalara karşı daha savunmasızdır. Bu kişilere incinebilir yol kullanıcı denir. Incinebilir yol kullanıcıları arasında yayalar, motosiklet, bisiklet veya elektrikli skuter (kaykay) kullananlar, engelli bireyler, yaşlılar ve çocuklar yer alır.

5.3.1. Yayaların geçiş hakkı

Trafikte yaya; araçlarda bulunmayan, kara yolunda hareketsiz veya hareket halinde bulunan insandır. Yaya olarak tanımlanan yol kullanıcıları arasında yaşlılar, öğrenciler, çocuklar, gençler, kadınlar, görme veya işitme engelli bireyler olabilir.

Yayaların geçiş hakları ile ilgili olarak yayalara özel trafik işaretleri vardır. Bu işaretler ile düzenlenmiş kavşak ve yollarda geçiş hakkı yayalara aittir. Aşağıda farklı şekillerde olan yaya geçidi işaretleri gösterilmektedir.

- Yaya geçidi yol çizgileri (yatay işaret):

Resim 1 A

Resim 1 B

- Yaya geçidi levhaları:

Resim 2 A

Resim 2 B

Resim 2 C

- Okul geçidi levhaları:

Resim 3 A

Resim 3 B

- Engelli levhası:

Resim 4

- Üst ve Alt geçit levhaları:

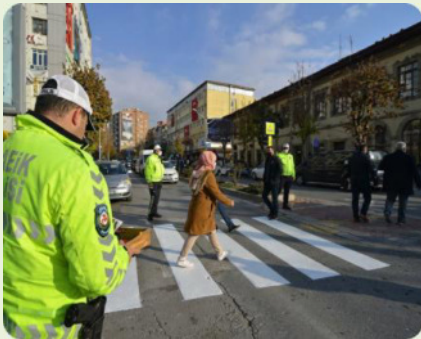

Resim 5

Buna göre, yaya geçidi trafik işaret ve levhaları olan yerlerde geçiş hakkı yayalara aittir. Bu işaretlerin olduğu yerlerde tüm sürücülerin yaya geçitlerinde, kavşakların giriş ve çıkışlarında yayaların geçiş hakkını tanımaları ve hızlarını azaltarak yayalara yol vermeleri zorunludur. Bu kuralı ihlal eden sürücülere para cezası verilir ve 20 ceza puanı uygulanır.

Aynı zamanda taşıt yolunun karşı tarafına geçmek isteyen yayalar da yaya ve okul geçidiyle kavşak giriş ve çıkış noktalarında bu işaretlerin bulunduğu yerlerden geçmek zorundadır. Yayaların geçişine yasaklanmış yerlerden karşıya geçmek; yayalar için de bir trafik kural ihlalidir. Örneğin üst geçit levhası olan bir yerde yayaların üst geçidi kullanması gerekir.

- **Yaya geçitlerinde yayaların uyması gereken kurallar:**

Resim 6

- Yaya geçidini kullanmak,
- Trafik ışıklarına dikkat etmek,
- Ani geçişlerden kaçınmak,
- Kendi görünürlüğünü artırmak; özellikle gece karanlığında üzerlerinde reflektif (parlayan- ışık yansıtan) giyecek veya aksesuar bulundurmak, uyarıcı açık renk elbise giymek ya da ışık taşımak,
- Trafik akışı trafik görevlileri tarafından yönetiliyorsa yönlendirmelere uymak ve kontrollü geçiş yapmak,
- Trafik işareti veya görevli bulunmayan geçitlerde veya kavşaklarda, geçerken sola ve sağa en az ikişer kere bakarak, güvenlikleri açısından yaklaşan araçların uzaklık ve hızını göz önüne alarak uygun zamanda geçmek,
- Varsa yayalar için özel olarak yapılmış alt veya üst geçit, yaya köprüsü veya yaya tüneli gibi trafik yaya güvenliğini sağlayan imkânları kullanmak, bunların bulunmadığı yerlerde asla karayoluna çıkmamak.

- **Yaya geçitlerinde sürücülerin uyması gereken kurallar**
- Yaya ve okul geçitlerinde yayalara ve diğer incinebilir yol kullanıcılarına geçiş hakkı vermek,
- Yaya, okul, bisiklet vb. geçitlere yaklaşırken hızını azaltmak,
- Yayaların dalgın olabileceğini göz önünde bulundurarak her zaman dikkatli davranmak.

5.3.2. Bisikletlerin ve elektrikli skuterlerin geçiş hakkı

Bisikletlerin bisiklet yolunda geçiş hakkı vardır. İlgili yasal düzenlemede (Karayolları Trafik Kanunu'nda) sürücülerin "sağa ve sola dönüşlerde, kurallara uygun olarak geçiş yapan yayalara, varsa bisiklet yolundaki ve bisiklet şeridindeki bisiklet ve elektrikli skuter kullananlara ve sola dönüşlerde sağdan ve karşıdan gelen (araca) trafiğe, ilk geçiş hakkını vermek" zorunda olduğu ifade edilmiştir.

Resim 7

Benzer şekilde ilgili mevzuatta (Karayolu Trafik Yönetmeliğinde) "sürücüler; yaya ve bisikletler için yeşil ışık yanmakta iken; yaya geçidinden ve bisiklet yolundan geçen yoksa veya yayalar uzakta iseler, yayaların ve bisikletlerin geçiş haklarını engellemek şartıyla, dönüşlerine devam edebilirler" ifadesi yer almaktadır. Buna göre bisiklet ve elektrikli skuter kullananlara yönelik geçiş hakkı kuralları aşağıda özetlenmiştir.

- **Bisiklet ve elektrikli skuter geçiş hakkı**

Resim 8

- Tüm trafik kuralları bisikletliler ve elektrikli skuter kullananlar için de geçerlidir.
- Bisiklet ve elektrikli skuter kullananlar özellikle bisiklet yolunda her zaman geçiş hakkına sahiptir.
- Kask ve yeterli ekipman (önde far arkada kuyruk lambası veya reflektör, zil veya korna, ön arka fren, ayna gibi donanımlar) ile bisiklet sürülmesi gerekir.

- Kavşaklarda ve dönüşlerde bisikletlerin geçiş önceliği vardır.
- Bisiklet ve elektrikli skuter kullananlar dar yollarda ve kavşaklarda, motorlu araçlara geçiş kolaylığı sağlar.
- Bisiklet ve elektrikli skuter kullanıcıları bisiklet yolu olmayan yerlerde taşıt yolu kenarına yakın sağ şeritte ilerlemek zorundadır.
-
- Bir şeritte en fazla iki bisikletli yan yana gidebilir.

Resim 9

- Bisiklet sürücülerinin arkasında yeterli bir oturma yeri olmadıkça başka kişileri bisiklete bindirmesi yasaktır.
- Bisiklet ve elektrikli skuter kullananlar iki ellerini aynı anda bırakamazlar. Sadece işaret verirken bir elini bırakabilirler.
- Bisiklet ve elektrikli skuter kullanıcıları, yerleşim birimi içinde 30km/s yerleşim birimi dışı iki yönlü ve bölünmüş karayollarında azami hız sınırı 45 km/s üzerinde hız yapamazlar. Otoyollara giremezler.

5.3.3. Motosikletlilerin geçiş hakkı

Resim 10

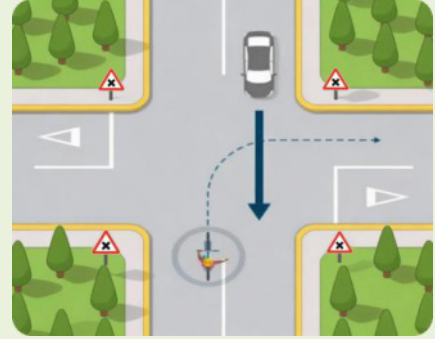
Motosiklet, motorlu bir taşıt olması nedeniyle bisiklet ve elektrikli skuter gibi taşıtlardan farklıdır. Yani, motosiklet sürücülerinin incinebilir yol kullanıcısı kapsamında olmaları nedeniyle birçok açıdan bisiklet ve elektrikli skuter kullanıcıları gibi azami dikkat edilmesi gereken araçlardır. Ama aynı zamanda diğer motorlu taşıtları ile aynı trafik kurallarına uymaları gerekir

Şimdi motosikletlerin geçiş hakları da dâhil bazı trafik kurallarını görelim;

- Motosiklet geçiş hakkı ve diğer ilgili kurallar

- Tüm trafik kuralları motosiklet sürücüleri için de geçerlidir.
- Kavşaklarda ve dönüşlerde motosikletlerin diğer araçlarla aynı kurallar çerçevesinde geçiş hakları vardır. Örneğin kontrolsüz kavşaklarda ana yol önceliği veya sağdan gelen araç önceliği motosiklet kullanıcıları tarafından da uyulması gereken bir kuraldır. Örneğin Resim 11 de karşıdan gelenin geçiş önceliği hakkına motosiklet sürücüsü de uymak zorundadır.

Resim 11

- Motosikletler şeridin tamamını kullanma hakkına sahiptir. Otomobiller motosikletlerle şeridi paylaşamaz veya şeridi işgal edemez.
- Sola veya sağa dönüşlerde araçların geçişini engelleyecek dönüşler yapılamaz. Bir motosikletin aracın sağında olma ihtimaline karşı, sağa dönüşlerde sürücüler dikkatli olmalı, motosikletin geçiş veya dönüş hakkı varsa, önceliği motosiklete vermelidir.
- Motosiklet sürenlerin devamlı iki el ile taşıtlarını sürmeleri ve yönetmelikte belirtilen güvenlik şartlarına uymaları zorunludur.
- Sepetsiz motosiklet sürücülerinin, sürücü arkasında yeterli bir oturma yeri olmadıkça başka kişileri bindirmeleri ve yönetmelikte belirtilen sınırdan fazla yük taşımaları yasaktır.
- Motosikletlerin, yaya yolu veya bisiklet yolundan gitmeleri yasaktır.

5.3.4. Engelli, yaşlı, çocuk ve hastaların geçiş hakkı

Engelliler, yaşlılar, çocuk ve hastalar ile ilgili olarak 2918 sayılı Karayolu Trafik Kanunu'nda "Çocuk, hasta ve engellilere ait motorsuz taşıtların sürücülerine, yayalarla ilgili hükümler uygulanır" düzenlemesi vardır. İncinebilir yol kullanıcıları bakımından özellikle engelli bireylerin kullandıkları yardımcı araçlar (örneğin tekerlekli sandalye) yayaların sahip olduğu geçiş haklarına sahiptirler ve yaya geçitlerinde engelliler ve yaşlılar öncelikli geçiş hakkını kullanırlar.

Benzer şekilde Kanunda engelliler için "Gözleri görmeyen ve yönetmelikte gösterilen özel işaret ve benzerlerini taşıyan kişilerin, taşıt yolu üzerinde bulunmaları halinde, bütün sürücülerin yavaşlamaları ve gerekiyorsa durmaları ve yardımcı olmaları zorunludur" hükmü geçerlidir.

Resim 12

Dolayısıyla karayolunda motorsuz bir taşıtla veya taşıtsız bir şekilde engelli, yaşlı, hasta veya çocuk olması durumunda kavşaklarda ve dönüşlerde yayalara tanınan haklar gibi bu incinebilir yol kullanıcılarının da geçiş hakkı vardır.

Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme ve Değerlendirme Şartlar

Bu eğitimde kursiyerlerin öğrenme düzeylerini ölçmek ve değerlendirmek amacıyla aşağıdakilere dikkat edilmesi gerekmektedir.

- Soru metinleri anlaşılır, açık ve kısa hazırlanmalıdır.
- Sorular çoktan seçmeli test tekniği ile hazırlanmalıdır.
- Sorularda yalnız 1 doğru cevap olacak şekilde 4 seçenek bulunmalıdır.
- Sorular hazırlanırken işaret dili anlatımına uygun kavramlar kullanılmalıdır.
- Sorular bu eğitimde yer verilen bilgileri kapsamalıdır.
- Testlerde cevap anahtarı ve puanlama anahtarı ayrı olarak hazırlanmalıdır.

Değerlendirme Testi

1- Yaya geçidi işareti olan bir kavşağa yaklaşan sürücünün aşağıdakilerden hangisini yapması gerekir?

- A) Hızını artırması
- B) Hızını azaltması
- C) Hızını değiştirmeden sürüşe devam etmesi
- D) Yaya geçidi işareti olmayan başka bir yola girmesi

2- Aşağıdakilerden hangisi karşıdan karşıya geçmek isteyen yayaların uyması gereken kurallardan biri değildir?

- A) Ani geçişlerden kaçınmak
- B) Varsa trafik ışıklarına dikkat etmek
- C) Her zaman hızlıca koşmak
- D) Yaya geçidini kullanmak

3- Aşağıdaki davranışlardan hangisi karşıdan karşıya geçenler için sürücülerin uyması gereken kurallardan değildir?

- A) Tedbirli ve dikkatli olmak
- B) Yaya geçitlerinde her zaman yayalara geçiş hakkı vermek
- C) Geçitlere yaklaşırken hızını azaltmak
- D) Korna çalmak

4- Bisiklet ve elektrikli skuter sürücülerini ilgili hangisi yanlıştır?

- A) Bisiklet yolunda her zaman geçiş hakkına sahiptir.
- B) Kavşaklarda ve dönüşlerde geçiş hakları önceliklidir.
- C) Dar ve daralan yollarda ve kavşaklarda, motorlu araçlara geçiş kolaylığı sağlar.
- D) Her zaman geçiş hakkına sahiptir.

5- Engelliler, yaşlılar, çocuklar ve hastalar ile ilgili aşağıdaki hangi trafik kuralı doğrudur?

- A) Bisiklet sürücülerinin sahip olduğu haklar geçerlidir.
- B) Yayaaların sahip olduğu haklar geçerlidir.
- C) Motorlu taşıtların sahip olduğu haklar geçerlidir.
- D) Yolcuların sahip olduğu haklar geçerlidir.

Cevap Anahtarı

1- B / 2- C / 3- D / 4- D / 5- B her soru 20 puan toplam 100 puan

Öz değerlendirme

Lütfen her ifadeyi değerlendirirken 1’den 5’e kadar bir puan verin:

1 = Hiç
katılmıyorum

2 = Katılmıyorum

3 = Kararsızım

4 = Katılıyorum

5 = Tamamen
katılıyorum

Değerlendirme İfadeleri	1	2	3	4	5
1. Karşıdan karşıya geçmek isteyen yayaların uyacağı kuralları biliyorum	☐	☐	☐	☐	☐
2. Bisiklet ve elektrikli skuter geçiş haklarını anladım.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Motosikletler diğer motorlu taşıtlar ile aynı kurallara göre geçiş hakları vardır.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Bir sürücü olarak engelli, yaşlı, hasta ve çocuklara karşı daha dikkatli olmalıyım.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Hasta ve engellilere yayalarla ilgili hükümler uygulanır	☐	☐	☐	☐	☐

Puanlama Anahtarı

21 – 25 puan: Bilgi düzeyiniz çok iyi. Trafik kurumları konusunda bilinçlisiniz.

16 – 20 puan: Bilginiz yeterli, ancak bazı alanlarda gelişime açıksınız.

11 – 15 puan: Orta düzey bilgiye sahipsiniz, destekleyici eğitim faydalı olacaktır.

6 – 10 puan: Bilgi düzeyiniz düşük, kapsamlı eğitim önerilir.

0 – 5 puan: Konuya yönelik farkındalık ve bilgi ciddi düzeyde yetersizdir.